

Герой замість мене

КУПИТИ

Учитель історії на ім'я Герой бачить таємничих Тіней і може переміщуватися між реальностями. Він такий не один, у цих світах є низка Літунів, які мають схожі здібності. Донедавна все це не мало жодного значення, допоки Доктор, як називають очільника свого руху Літуни, не зник, а в усіх їхніх реальностях водночас не почала назрівати війна, яка змітає все на своєму шляху.

А тим часом десь в іншому куточку всесвіту, в Україні 2041 року, Ігор разом зі своєю дівчиною Дашею прибувають на острів. Вони погодилися тестувати додаток на основі штучного інтелекту, хоча насправді не мають жодного уявлення, що саме тестують і чому всі довкола не можуть розповідати про власне минуле.

Спогад за спогадом, історія за історією герої знаходять одне одного та інші реальності, аби зрештою усвідомити, хто вони та чому опинилися саме тут.

Марія Косян - письменниця та літературознавиця. Веде блог про письменницьку майстерність, викладає англійську мову підліткам.

МАРІЯ КОСЯН

An artistic illustration of a man with dark hair, seen from the back, looking into a mirror. He is holding a lit candle, which casts a warm glow on his face and the mirror. The mirror reflects his face. The background is a vibrant, stylized cityscape at night with tall buildings and a blue sky with white clouds. The overall color palette is dominated by blues, oranges, and yellows.

ГЕРОЙ ЗАМІСТЬ МЕНЕ

ВіхОла

Марія Косян

ГЕРОЙ ЗАМІСТЬ МЕНЕ

Роман

віхОла

Київ · 2024

УДК 821.161.2'06-312.9

К75

Косян Марія

К75 Герой замість мене : роман / Марія Косян. — Київ : Віхола, 2024. — 600 с. — (Серія «Худліт. Проза»).

ISBN 978-617-8517-23-6

Учитель історії на ім'я Герой бачить таємничих Тіней і може переміщуватися між реальностями. Він такий не один, у цих світах є низка Літунів, які мають схожі здібності. Донедавна все це не мало жодного значення, допоки Доктор, як називають очільника свого руху Літуни, не зник, а в усіх їхніх реальностях водночас не почала назрівати війна, яка змітає все на своєму шляху.

А тим часом десь в іншому куточку всесвіту, в Україні 2041 року, Ігор разом зі своєю дівчиною Дашею прибувають на острів. Вони погодилися тестувати додаток на основі штучного інтелекту, хоча насправді не мають жодного уявлення, що саме тестують і чому всі довкола не можуть розповідати про власне минуле.

Спогад за спогадом, історія за історією герої знаходять одне одного та інші реальності, аби зрештою усвідомити, хто вони та чому опинилися саме тут.

УДК 821.161.2'06-312.9

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

© Марія Косян, 2024

© Катерина Мальцева, обкладинка, 2024

© ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Розділ 1

ГЕРОЙ

— Що тобі снилось сьогодні? — дівчина опускається на білий стілець і схрещує ноги. Сонце світить їй у спину, і русяве волосся жевріє пиловою хмарою. Ніжне обличчя затуляє краєвид, який я споглядав останні пів години. Непогана заміна.

— Ти запізнилася, — кажу їй.

— Вибач. Не відразу знайшла цю кав'ярню. У Піднебесних Садах їх купа. То як? Розкажеш про свої сни?

Синя сіть погляду паде мені на груди. Серце несподівано пропускає удар: раз — три. Легка усмішка на її губах ріжеться, як кораловий риф. Дивний початок розмови. Ніби по той бік, уві сні.

— Мені сниться якесь інше життя. У тебе таке було? Часто бачу незнайомі місця. Так чітко, ніби зараз тебе. Вони не тут. Не в Прошарках. Отакі ігри підсвідомості.

Замовкаю на мить, а тоді ставлю запитання, із якого варто було б почати:

— Як тебе звати?

— Діана. Можна просто Ді. Він не сказав?

— Зв'язок перервався.

Тож ми тут. У точці нуль. Годинник показує чверть на п'яту, сонце летить на захід розпеченою кулею. Діана. Несміливий постріл очей, різьблена лінія шиї, глибокий вдих — груди випинаються пірамідами. Вона нервово озирається, як і всі ми останнім часом, і промовляє:

— А твоє прізвисько я знаю. Ти — Герой.

— Це не прізвисько. Справжнє ім'я, — дивлюся на руки. Не люблю наштовхуватися на насмішкуваті, запитальні чи ошелешені погляди, коли озвучую його. — Ти завжди питаєш у незнайомців, що їм сьогодні снилося?

— Ніколи. Але ж ти не незнайомиць. Ну майже.

Вона хоче додати щось іще, але передумує. Натомість змахує долонею, закликаючи офіціанта. Тіло під ляним привидом сукні видається беззахисним і крихким. Чому Доктор Нуль звернувся до неї? Зі мною принаймні все зрозуміло.

— Трояндовий чай, будь ласка.

Нетерпляче соваюся, поки офіціант ретельно й прискіпливо розписує Діані всі принади такого вибору. Безсумнівно, однією з набридливих особливостей Сьомого Прошарку є те, що люди повсякчас хизуються знаннями. До тринадцяти років я думав, що так і треба.

— Дякую. Я знаю, — киває Діана, ніби на підтвердження.

Пухкі губи згинаються в усмішці півмісяцем. Його краєчок вірізається мені під дих, ніби гачок. Щось млосне й гаряче розповзається хвилями навколо, хоча вся її поза виражає ввічливу стриманість. Коли офіціант нарешті відходить, Діана підбирає ноги, зручніше вмоцнюючись на стільці.

— А що тобі сниться? — питаю я.

Опускає підборіддя на долоні та впивається поглядом. Ми маємо обговорити безліч деталей, тисячі «як», «де» й «чому». Насторожено вдивлятися в залу кав'ярні, щоби не стати мішенню, як ті, інші. Щоби не втратити пам'яті, не зникнути безвісти, не загинути смертю хоробрих, тоді коли мешканці міста знову нічого не помічатимуть. Але просто зараз мені хочеться довідатися щось про дівчину.

— Я погано запам'ятовую сюжети. А от зображення — чудово. Мабуть, тому, що працюю фотографом. До речі, у тебе цікавий типаж для тематичної зйомки.

— Чому?

— Маєш героїчний вигляд. Серйозно.

Ми обоє усміхаємось — остання фраза звучить, як каламбур. Але насправді мені геть не смішно. Дивлюся на власне віддзеркалення в білій стільниці. Наїжачені драти русявого волосся, сірі очі, великі руки. Ми з Діаною чимось схожі. Язичники сказали б: ліплені з одного тіста. Вони люблять ділити людей і речі за категоріями. Можливо, тому Доктор і вибрав нас.

— Отже, що ми знаємо? — питаю я.

— Спершу кажи ти.

— Гаразд. Позавчора ввечері Доктор зв'язався зі мною. На жаль, я відповів не відразу, бо працював над книжкою. Тому він не встиг пояснити все.

— Ти письменник? — сині очі наставляються сконцентровано, ніби прожектори.

— Учитель історії. Пишу монографію. Потім розкажу. Тож Доктор зателефонував мені й повідомив, що все зрозумів. Добре, що тепер він користується месенджером, а не стукає в думки.

— Це точно! Якби колись перед першим разом мене не попередили, вирішила б, що збожеволіла, бо в голові почав звучати чужий голос. Повідомлення таки зручніші.

— Якби він іще частіше відповідав... Узагалі я з дитинства захоплююся Доктором. Відтоді, як він іще був живою людиною, а не оцифрованою свідомістю.

— То що він сказав?

— Найперше, що треба знайти щоденник Гора. А ще зустрітися з тобою. О четвертій, сьогодні. Ми вибрали це місце. Тільки ім'я твоє я вже не почув.

— От же ж Доктор, старий пройдисвіт! — Діана раптом заходиться сміхом — струна арфи тенькає й коливається від вітру. — Піднебесні Сади — найромантичніше місце у світі!

І вона має рацію. Навіть тепер, коли напруга змушує хребет дерев'яніти, коли темні силуети вистежують кожен крок і, здається, немає жодного безпечного прихистку.

У Піднебесних Садах тендітні обриси будівель видніються поміж дерев, дахи дрейфують у повітрі, як парaplани. Рослини зеленіють на дев'яти рівнях, що каскадом спадають у місто Сомнус, губляться в його вуличках. Могутні корені гризуть балкони й східці, білосніжні колони тануть в обіймах плюща та виноградної лози. На окремих ділянках сади густіють і перетворюються на ліс. Або хащі набувають благородства й визначеності підстрижених газонів. Голівки квітів гойдаються, воскові пелюстки ваблять пилком. Метелики, бджоли й бабки заводяться шумливим роєм. Сонце сіється золотавими голками в прорізах кущів. Але найбільшої зваби Сади набувають у такий час, як зараз, — на початку літа.

Поволі листяне море розпорошується на дрібні острівці, камінь і бетон завойовують простір. Ось і центр міста з університетами, храмами, державними установами, міністерствами та президентським палацом. Іще в середині минулого століття історики визначили, що деякі будівлі звели понад триста сімдесят років тому, тобто до Великого Забуття. Хотів би я збудувати машину часу й хоч ненадовго потрапити в ту добу.

Над нашим Сомнусом квітковий подих змішується з дурманом пахоців. У Сьомому Прошарку повсякчас палять жмути трави, щоб обкурювати приміщення, запалюють аромапалички чи смолисті конуси. Їх виготовляють язичники, що живуть на околицях у шатрах, але полюбляють представники будь-яких віросповідань. В інших шести Прошарках аромати не викликають такого захвату, принаймні в більшості населення. Щодо окремих мешканців я не маю цілковитої впевненості. Ніхто досі не складав порівняльних таблиць чи схем, не писав ґрунтовних наукових праць про звичаї, культуру чи транспорт різних Прошарків. Колись я з подивом помітив, що в інших шести автівки досі їздять на бензині, тоді як ми застосовуємо електрику. Але загалом усе це дурниці. Я здивувався б, якби колись відшукав подібні дослідження, бо ніхто з людей не знає про Прошарки — лише кілька тисяч Літунів. Таких, як я, Діана та Доктор Нуль.

Прошарків — сім, Сомнусів — сім, і кожного з людей — так само семеро. Як кольорів веселки чи спалахів у сузір'ї Великої Ведмедиці. Будь-хто пережив би шок, якби дізнався, що десь в інших вимірах існують іще шість копій кожного континенту, кожної держави, міста, а головне — людини. Щоправда, у деяких випадках менше. Бо такий собі пан х міг щасливо жити в Першому, Другому, Третьому, Шостому й Сьомому Прошарках. У Четвертому ж — згоріти в ранньому дитинстві від грипу, а в П'ятому — заціпеніти від передозування наркотиками.

Навіть слово «Прошарки», тобто версії світу, побутує лише серед нас, Літунів. Якби я розповів таку казочку комусь із нормальних людей, вони ввічливо усміхнулися б, пустили шпильку, викликали санітарів або начистили мені пику. Щоб не випендрювався. І я добре їх розумію.

Якби мені сказали, що десь існують інші Герої, із такими самими великими руками, уміннями й трьома парами однакових джинсів, я

покрутив би пальцем біля скроні. Навіть Доктор Нуль не став би так жартувати. Бо в таких, як він, я і Діана, немає двійників, адже ми народилися лише в одному зі світів. Саме тому ми назвалися Літунами. Саме тому знаємо, що існують сім Прошарків, бо періодично стрибаємо між ними. Натомість суспільство не має уявлення ані про нас, ані про множинність світів.

— Жартую щодо романтики, — Діана сумно хитає головою. — Я чудово розумію, що Сади — людна частина Сомнуса. І тут ми в більшій безпеці.

— Тому я їх і запропонував, — відповідаю тихо. — Отже, щоденник Гора. Не знаю, що Доктор встиг пояснити тобі, але мені сказав, що тільки зараз підтвердив свої підозри. Бо людський мозок не міг осягнути та пов'язати таку кількість даних, як оцифрована свідомість, що живе у світі чистої інформації.

Діана поправляє бретельку сукні на круглому плечі. Шкіра зім'ялася рожевою стрічкою від натиску — хочеться провести пальцями. Моя долоня та її лікоть злегка стикаються. Удар струмом гатить із напругою всі 220 вольт. Уява малює яскраву картину: ось я перехиляюся через стіл і цілую її губи. На коротку мить, тільки щоб дізнатися, які вони на дотик.

Кліпаю двічі. Діана сидить навпроти, на тій самій відстані. Опускає очі, усміхається невловимо, ніби пташка змахнула крилом. Здається, що мої думки оголилися, спалахнули в зіницях, видимі та впізнавані. І Діана прочитала й вивчила кожну з них.

Незбагненна, раптова одержимість... Ніби мені тринадцять, а не тридцять два. Ніби не мав за спиною всіх тих стосунків, шалених світанків, закоханих шепотів. Ніби лише три дні тому не ходив на побачення з дівчиною із додатку для знайомств. Ми провели разом ніч, не питаючи імен. Я назвався Hero99, вона — Iira375, і цього було достатньо.

Про що я зараз думаю? Про що думав Доктор, коли вплутав Діану в пошукову авантюру?

Позавчора його слова дрижали на лініях зв'язку:

Я з'ясував, що історик Гор справді знайшов важливі артефакти й сформулював припущення, яким був період до Великого Забуття. І не в одному Прошарку, а в сімох! Він

був Літуном, тому зібрав дані про всі версії світу. Це вже можна назвати безпрецедентним. Утім у процесі пошуків Гор зробив іще одне відкриття.

Роками Літуни намагалися збагнути природу Тіней. Якщо не подолати їх, то принаймні ослабити. Ми дивились у майбутнє, досліджували й препарували теперішнє. Як з'ясувалося, Гор відшукав дорогу до смерті Тіней ще сімдесят років тому. Раніше я думав, що це містифікація, така собі легенда. Але те, що здавалося фантастичною вигадкою, виявилось правдою. Можеш уявити?

Проблема в тому, що й сам Гор, і більшість його записів, і спадок загубились у вирі історії. Нехай це прозвучить пафосно, але жорна епохи все змололи на пил. Я впевнений, ти не чув ім'я Гора. Ані від Літунів у жодному зі світів (чутки про нього ходили за моєї юності, а потім згасли), ані від викладачів університету, ані в наукових колах. Та він був генієм свого часу. Він був жертвою свого часу. Нині ж ми всі ризикуємо стати жертвами.

Той щоденник, імовірно, — один з небагатьох документів, що лишив по собі Гор. Я маю всі підстави вважати, що там він виклав гіпотези стосовно історичної правди, що лишалася прихованою протягом століть. Але головне — описав шлях до перемоги над Тінями.

Якби я був живим, якби Літуни зоставалися згуртованими, якби на них не нападали день за днем, міг би оголосити пошуки відкрито. Натомість я змушений просити про допомогу тебе, сину.

Ти був моїм найкращим учнем. Ти також історик, як і Гор. Та головне, ти бачиш тих, кого не існує.

Я погодився, не ставлячи жодних запитань.

Коли багато років тому ми вперше зустрілися, Доктор здіймався над рештою на пів голови, високий і висохлий, з очима — іржавими, як підкови. Слова розлилися теплим молоком:

— То ти той хлопчик, що бачить Тіней?

Я міцно замружуюся, щоби відігнати спогади (деякі з них пливкі й непевні, розколотими частинками мозаїки наводнюють Прошарки). Знову зосереджуюся на розмові з Діаною:

— Доктор довго розповідав про щоденник. Та коли ми почали обговорювати деталі пошуків, зв'язок перервався. Ти знаєш щось іще?

— Знаю, що всього нас буде четверо. Четверо Літунів — не багато й не мало. У саму точку. Ми скоро познайомимось.

— Назвав імена інших?

— Ні. Лише те, що вони, як і я, були його підопічними, — Діана глядить кудись повз мене. Мабуть, досліджує виткі вигини плюща, що

скрадається стіною.

— За життя Доктор був і моїм наставником.

Майже додаю, що знайомство з ним перевернуло світ з голови на ноги, розклало все по поличках. Я раптом дізнався: те, що називали казками, те, у що змалечку повірив так, що почав бачити на власні очі, існує насправді. Я зрозумів, що не був диваком або психом. Що дарма мене водили до дитячих психологів, дарма прописували медичні препарати та арттерапію, дарма нарешті я почав брехати та прикидатися. Із Доктором Нуль у моє життя ввірвалася реальність.

— Ді... чому ти береш у цьому участь? Лише через те, що була його ученицею?

Вона здійсмає очі винувато й осудливо водночас. Так, ніби завдяки брудним оборудкам я розкрив її секрет і тепер збираюся шантажувати. А тоді каже небало:

— Доктор знав, що я не відмовлюся.

Який же я дурень! Ну навіщо лізти не у свою справу?

— Вибач. Моє питання не дуже тактовне.

— Усе добре.

— Хочу сказати ще дещо... — починаю повільно.

Даси свій контакт? Не через Доктора та щоденник Гора. Хочу зустрітися з тобою знову. До того, як усе почнеться. Незалежно від того. Коли життя стає таким крихким, як зараз, коли Літуни потрапляють під чистку, коли в Першому Прошарку ліс прошитий мінами, коли в Другому зникає електропостачання, коли в Шостому невидимі уламки обпікають десяток будинків до кривавих ран і ніхто з людей не бачить, що відбувається (бо це роблять ті, кого неможливо побачити), кожна мить — на вагу золота.

— Я теж щойно їх помітила, — озивається Діана, перш ніж устигаю щось промовити.

— Ти про що? Тіні?

— Так, там у саду. Двоє. Думаєш, вони знають, хто ми?

Я дивлюся крізь сонячне марево у віття дерев. На мить поміж листя викарбовуються скалки зеленої форми. Вони прямують убік кав'ярні. Але як Діана так швидко визначила їхню присутність? Тіней ніхто не бачить. Окрім...

«То ти той хлопчик?..»

— Байдуже. Треба звалювати, — випаляю я й киваю убік дверей.

Розділ 2

ІГОР

— Що тобі снилось сьогодні?

— Не пам'ятаю, — кажу я. — Відтоді, як ми приїхали на острів, не запам'ятовую снів.

— Я теж, — зблиски сонця грають у волоссі Даші. — Це ж добре, правда?

— Просто чудово! Більше того, я навіть не пригадаю, які жахіття снилися мені раніше. Пам'ятаю тільки, що їх було багато.

Ми сидимо на веранді коло гостьового будинку. Морські буруни тривожно б'ються об берег, лижуть піщане полотно. Сьогодні вітряно.

— Я запусчу програму, Ігорю. Доки п'ємо каву, обід приготується. Чого тобі хотілося б?

Я досі не можу звикнути до деяких технологій, що розгорнула корпорація на острові. Для 2041-го вони видаються фантастичними.

— Вибери режим за замовчуванням. Ця фігня знає краще за мене самого, що я хочу з'їсти.

Даша прямує на кухню. Коротка футболка з вигорілим Мікі Маусом ледь прикриває стегна. Уночі вони обплітають мене тугими канатами. Шепоти й стогони спурхують під стелю.

Тут, на острові, усе повниться атмосферою радості, ніби під владою таємної божественної сили. Колись зовсім малим я приїжджав сюди з батьками. Лискучі спini дельфінів виринали між хвиль, як свинцеві підводні човни. Лінія моря зливалась із небом, стікала водоспадом із краю землі. Я уявляв той водоспад, слухаючи, як віддалік тупотять табуни кабанів, оленів і муфлонів. Але ми втекли наступного ранку, бо батьки ненавиділи свободу.

У минулому десятилітті острів назавжди змінився. В Україні розпочалася програма залучення інвестицій, і корпорація Self development орендувала його на п'ятдесят років з можливістю

продовження контракту. Головною умовою стало розмінування та відновлення заповідної території.

— Ця штука зробила тобі салат і відбивні, — Даша ставить страви на стіл.

Машина називається «Easy» — хромований монстр два на два метри, майже квадрат Малевича. Усередині сховані холодильник із продуктами, духовка шафа та мультиварка. Штучний інтелект добирає складники на основі вподобань, а тоді готує різноманітні страви не гірше за шеф-кухаря. Іще одна розробка Self development, що поки не пішла в широкий продаж. Але на острові ми, звісно, тестуємо не її.

— Дякую. Ти найкраща, — я цілую Дашу в шию біля зіркоподібної родимки. Шкіра гаряче пульсує. Кров із молоком.

— Невелика справа винести тарілку на веранду.

— Ні, не тому.

Даша ховає очі за темними щитами окулярів. Складно зустрічатися з нею поглядом. Бензин, нафта, горюча суміш спалахує, коли ми поряд. Три місяці шаленства, три місяці розмов про все і ні про що. Коли познайомились, вона представилася Дариною, але потім попросила кликати Дашею, бо так називали її в дитинстві, у щасливі й благодатні часи, коли стара хрущовка здавалася величезним замком, а сни купчилися по кутках рожевими мареннями.

— Як там твій роман? — питає ніби мимохідь, та сині прірви крізь окуляри просвічують навиліт. Даша знає, що я не дуже люблю говорити про книжку. Але зараз усе змінилося.

— Що ж... — я недбало кручу в руках запальничку. — Сьогодні написав перший розділ.

— О! — вона скидає окуляри на стіл. — Даси почитати?

— Ти ж знаєш, я не люблю давати незавершений текст.

Дві кульки валяться на терези: бажання, щоб їй сподобалося, і страх, що не сподобається. Якщо Даша скаже, що текст удався чудово, історія захоплює, вогняна снага потече судинами. Я вибухну новими словами. Але якщо не сподобається... Стану рабом речень і фраз, правитиму тричі, а тоді зітру все на порошок.

— Ну будь ласка, будь ласка, будь ласка!

Це не порожні прохання. Їй хочеться зазирнути у світ, який завжди від неї ховаю. Угледіти мене оголеного, беззахисного, безжального.

— Тільки початок... А далі я дочекаюся, коли закінчиш. Обіцяю, — переконує вона.

Сподіваюся, що дочекаюсь і я. Мовчки відкриваю ноутбук.

— Скажеш потім, що думаєш.

Так, саме через роман я і приїхав на острів. Через роман та через Сашка. А головне, через Героя.

Сім років тому я завершив першу книжку «Казки дзвонаря». Не сказати, що вона мала шалений успіх, але закарлючки автографів, два десятки мандрівок із презентаціями мазали медом. Примірники не затримувалися на полицях, переважно через мою активність. Були й відгуки — одні захоплювалися, інші називали роман посереднім. Зціплював зуби й думав: «Мені тільки двадцять п'ять. Найкращий текст — попереду».

Якийсь час я писав лише короткі оповідання. Коли кількість запрошень на презентації та літературні вечори стала стрімко скорочуватися, збагнув, що треба братися за новий великий роман. Я знав, про кого він буде, від самого початку. Зрештою, персонаж жив у голові багато-багато років. Він став моєю плоттю і кров'ю, вріс у кістки й м'язи. Я назвав його просто: Герой. Жодне інше ім'я не пасувало би краще.

Думки жалились отрутою: Герой просився назовні. Задля нього я змінював дівчат, задля нього обирав роботу, що вимагала менше годин (благословенне репетиторство!), задля нього мчав світ за очі / валандався з маргіналами / викурював трубку марихуани / пірнав у кислотні сутінки, щоб випірнути десь на іншому боці / кидав щось і починав наново. Усе, щоби підтримати вічне горіння.

Задля Героя я написав «Казки дзвонаря». Розумів, що маю набратися досвіду, надрукувати кілька сотень сторінок, щоб не зіпсувати його образ недолугою спробою початківця. Не мав права схибити, створити пласку й вульгарну історію. Адже Герой колись урятував мене. Колись дуже давно. Тож, відпочивши після дебюту, я відкрив ноутбук і написав перший рядок.

Спершу все розвивалося чудово. Оповідь тремтіла на лезі й лилася океанами слів. Але потім... Щось пішло не так. Я звернув у хибному напрямку.

Герой почав тікати. Зісковзувати в ліричні відступи, губитися за метафорами, ховатися в хащах порівнянь. Історія здобувала десятки варіацій і відгалужень. Умістити їх на папері не вдавалося. Я збагнув, що не готовий. Надто рано.

Того місяця пиячив цілу ніч із компанією художників. Вони закидалися наркотиками й алкоголем, зависаючи на марафонській дистанції між небом і землею. Матвій, із розширеними зіницями та вічно тремтливими руками, розповів історію, як його приятель подався в енергетичні практики й тепер робить паранормальні речі. Які саме, не уточнив, але з дурманного белькотіння випадкового товариша народилася ідея нового сюжету. Ось воно, спасіння. Ненадовго відсторонитися від Героя й відточити майстерність — саме те, що треба.

Я створив сюжет, виписав персонажів. Мова заокруглювалася звабливими вигинами. До одного моменту. Хижої опівнічної години я глянув в екран ноутбука й зрозумів, що не знаю, що буде далі. Цей роман не має продовження. Таке трапляється. Я стрибнув у прірву і завис. Ні туди, ні сюди.

Але я не з тих, що здаються. Не з таких, як мама, що загрузла в істериках і невпинному гортанні соціальних мереж. Чи таких, як батько, що не зміг пережити власної легкодухості. Тож я мужньо постановив, що сюжет художника був дурнею, і взявся за інший. Украв у Героя одне з непотрібних відгалужень. За рік переді мною лежав товстий рукопис. Як потім виявилось, незграбної швидкої писанини. Я жахався, що моя здатність писати загине. Сам був ледь живий, тож народив мертве дитя. Роман удався поганим. На той момент після виходу «Казок дзвонаря» минуло майже сім років.

Герой спокушав і нищив, різав по живому, жбурлявся битим склом. Від розпачу я почав вести блог в інстаграмі про письменницькі будні та якусь іншу каламуть. Тоді ще не знав, що випадкове рішення приведе до чергового повороту — кинути все й почати наново.

Чотири місяці тому я опублікував допис. Ну як допис — скоріше сльозливу скаргу про творчі муки. І раптом отримав повідомлення від Сашка.

Я завжди мав хорошу пам'ять. Найменші подробиці осідали в голові, липнули до підкірки без зайвих зусиль. Але де ми познайомились із

Сашком, не можу пригадати. Можливо, у далекій юності на легендарному карпатському Шипоті. Чи трохи пізніше, на якійсь із чергових вечірок. Або під час мандрівки Західною Україною. А може, нас познайомила котрась із моїх колишніх. Періодично Сашко з'являвся на периферії, вигулькував із небуття в гостях у спільних знайомих. Звідки вони взялися? Він не належав до завсідників творчих тусовок. Мимохіть згадував, що займається розробкою програмного забезпечення. Щось суперсучасне. Навіть пояснював деталі, але між склянками вина й випарами дурману це видавалося вищою математикою.

Того вечора Сашко написав: «Чувак, я бачу, у тебе творча криза. Але знаю, як тобі допомогти. Не можу розкрити всіх деталей. Ми в Self development зараз тестуємо новий продукт. Завітай до Центру відбору. Адресу скину. Якщо ти підійдеш, закладаюся, напишеш крутий роман. Може, на Нобелівку потягне».

У його інстаграмному профілі значилося: розробник і натхненник у Self development. А далі — майже порожня сторінка.

Відомостей про корпорацію в мережі я знайшов небагато. Смартбудинки, розумна техніка, додатки для стабілізації настрою, розробки психологічних програм, проектування роботів-помічників. І оренда острова. Зрештою, було байдуже. Єдине, чого хотів: мій роман, — нове життя для Героя. Тож за три дні я з'явився в Центрі відбору, не ставлячи зайвих запитань. Там і зустрів Дашу.

Світло-блакитні джинси туго обгортали ноги, крізь білу блузку прозирав шовк шкіри. Але перше, що мене вразило, — її очі, сині пастки для випадкового подорожнього. Зазирнеш глибше, ніж годиться, і загубиш себе. Згориш.

Вона сиділа й читала книжку. Справжню, друковану, що досі пахла магазином.

— Цікава історія? — запитав я й опустився поряд на стілець.

Ми чекали у високій, ніби храм, залі, разом із десятком інших людей. Раз на чверть години виходила адміністраторка й кликала наступного до кабінету. Self development знімала розкішне приміщення на Печерську. Але попри великий офіс із видом на Хрещатик, попри адміністраторок із дорогими парфумами та ввічливих наукових

співробітниць (чи медсестер), відчувалося, що корпорація тут у гостях. Зовсім інша річ — острів.

— Це про війну, — підвела очі Даша. Я торкнувся натягнутої тятиви погляду й спалахнув.

Ми так захопилися розмовою, що жоден не помітив, коли адміністраторка назвала наші імена.

— ...Я прочитала, — каже Даша, вириваючи мене зі спогадів. Сідає на стілець по-турецьки, кладе обличчя на долоні. Русявий завиток спадає на чоло й тремтить, ніби тополевий пух.

— Це було прикольно, — резюмує вона.

Прикольно?.. Що значить «прикольно»? Напружено виструнчуюся, сподіваючись почути уточнення.

— Захопливо. Я навіть хотіла б намалювати Героя і Діану. Чудово уявляю ту кав'ярню в Піднебесних Садах. Загалом цікаво, що буде далі та хто такі Тіні. А ще це Велике Забуття...

Але я не знаю, що буде далі. Ця історія відрізняється від усіх попередніх легенд про Героя. Щонайменше раніше не існувало Діани.

Сьогодні вранці я сів за комп'ютер і вистукував речення на клавіатурі, ніби навіжений. У давнину сказали б: «Хтось водить його пером». Слова мчали учвал, зіштовхувалися, істерично вихлюпувалися назовні. Ніби я намагався надихатися після кисневого голодування чи сну. Мій Герой прокинувся й ожив.

— Даси почитати другий розділ? — питає Даша. — Є деякі здогадки, але хотілося б переконатися.

Відповісти я не встигаю.

— Друзі! Привіт! — лунає крик із-за паркану, від сусіднього гостьового будинку, що, як близнюк, схожий на наш. Це Маргарита, ще одна тестувальниця додатку від Self development.

— Марго! — радісно звискує Даша. Згадую про галок-дівчат, що із дзвінким щебетом зустрічаються в міських двориках, невпинно теревенять і хихотять таємниче, розповідаючи лише їм відомі секрети. Зовсім як у моєму дитинстві.

— Я написала повідомлення, але ви не відповідаєте.

У прогалині між дощок паркану спалахує чорне око. Даша підходить ближче й усміхається подружці. Дивуюся, як їм вдалося потоваришувати так швидко. Ми прибули на острів лише тиждень

тому, а тестувати програму почали тільки вчора, бо «девелопери» (так представники компанії називали самих себе) мали підготуватися й здійснити додаткові дослідження.

— Зайдеш? — питає Даша.

— Привіт, Марго! — вітально піднімаю руку.

Поряд із Маргаритою я почуваюся дивно. Очі-скорпіони глядять прискіпливо й уважно. Майже переслідують. Нагадують про щось знайоме. Далекі натяки з гущавини часу повзуть невловимими змійками, прослизують між пальців і знову губляться в небутті.

Вона теревенить із Дашею про картини й фотографії, про фільми, книжки, соцмережі, про життя. Але деколи наші погляди схрещуються, і Маргарита швидко опускає вії. Та я встигаю помітити темну тягучу прірву. Ту, яку так добре пізнав сам. Колись дуже давно.

— Привіт, Ігорю! — відповідає дівчина. — Дякую, Дашко, але не зайду, бо поспішаю в містечко. Я на хвилину. Сашко оголосив, що завтра ввечері буде вечірка, просто на площі. Знайомство з гостями. Нарешті всі приїхали. Підете? Він дуже наполягав.

— Підемо! Правда ж, Ігорю? — Даша невпевнено озирається. Колись вона вже бачила, як день за днем я відмовлявся від розваг, замуруючи себе в кліть тексту.

— Обов'язково! — киваю.

— Супер! Передам Сашкові, — каже Маргарита й зникає в надрах саду.

І знову вона здається знайомою. Ніби дівчинка з паралельної групи, із якою відвідував дитячий садок або стикався у шкільних коридорах. А може, багато місяців поспіль їздив одним автобусом. Або ходив у той самий магазин.

Пам'ять зберігає відбитки облич випадкових людей. Тих, із котрими багато разів ходили одними дорогами, та жодного разу не заговорили. Бо деякі шляхи течуть паралельно, але ніколи не перетинаються. Лише зрідка, уві сні, образи тих незнайомців зринають напівпрозорими тінями.

Маргарита була таким ледь вловимим спогадом (або вигадкою?), що лоскотався й провокував неспокій. Але річ у тому, що я не маю жодної можливості перевірити, чи траплялося нам колись зустрічатися, адже на острові панують кілька непорушних правил. І головне з них — *не*

говорити про минуле з іншими гостями. Ступиш крок убік — і дістанеш дискваліфікацію. Тоді доведеться перервати тестування й повернутись додому. А я не можу собі цього дозволити. Особливо тепер, коли Герой ожив.

— Я хотіла б дізнатися, звідки вона, — озивається Даша, вторуючи моїм думкам. — Під час знайомства Марго сказала, що вже не вперше тестує програму. Для чого Self development запрошувати тих самих гостей? Тим більше, якщо їхня мета охопити якомога більше споживачів...

— Дізнаємося після завершення програми. Краще не порушувати правил. Особливо в нашому випадку.

— Бо ми зустрічаємося? Ти сам говорив, що Self development не хвилюють такі дрібниці.

Насправді так казав Сашко. А от я зовсім не був таким упевненим.

Розділ 3

ГЕРОЙ

Тіні нас не переслідували. Мабуть, не мали такої мети. Просто стовбичили там, біля вікна кав'ярні, збираючи чергові дані.

Діана впевнено крокувала алеями, і коли я запитав, звідки так добре знає дорогу, сказала:

— Я народилася в Сьомому. І далі живу тут.

— Так само, як і я.

Полегшення заструмувало теплом по ребрах. Я внутрішньо тріумфував. Коли ви мешкаєте в різних Прошарках, регулярне спілкування стає проблемою. Поки ніхто не вигадав спосіб, як контактувати, якщо ти в Першому, а вона, приміром, у Третьому. Мобільний зв'язок чи інтернет не здатні на квантові стрибки в паралельні світи. Тож єдиний спосіб зв'язатися з людиною з іншого Прошарку — перекинутись туди. Тільки Доктор Нуль може ігнорувати ці закони. Але він зневажив узагалі будь-які закони. Чого вартий той факт, що Докторову свідомість оцифрували й у такий спосіб зробили його безсмертним? Та ще й здатним періодично навідуватися в думки Літунів.

Звідси, із верхньої частини Піднебесних Садів, я розрізняю обриси стародавнього храму. Мури міцно вгризаються в землю, кольорові бійниці миготять іскрами. Навколо вежі невпинно блимають трикутники крил: птахи злітаються до святині. Паломники засівають збіжжям дзьоби — кидають у повітря жмені зерна з металевих дзбанів. Це традиція від часів Великого Забуття. Можливо, такою вона була ще раніше.

Ми не знаємо, як жили наші предки до Великого Забуття, якими були їхні вірування, повсякденні звички, кулінарні вподобання, як вони навчалися, кого любили чи ненавиділи. Відтоді не збереглося жодних історичних документів. Існують лише численні перекази про те, як

одного ранку, приблизно триста сімдесят років тому, мешканці цих країв прокинулися в глибокій амнезії. Вони не пригадували ні власного життя, ні звичаїв, ні традицій, ні епізодів минулого. Нічого, окрім мови та особистих умінь (хтось виявив, що пам'ятає, як ліпити горщики чи смажити кабана, як замішувати фарби та розмальовувати стіни, як писати або читати). Суцільна порожнеча. Чистий аркуш. Така доля спіткала Сомнуса в усіх семи Прошарках.

Що породило катастрофу? Чорна магія, зміщення часової лінії, епідемія, втручання невідомої сили? Зрозуміло одне: Велике Забуття не було випадковістю. Випадковості не трапляються одночасно в кожному зі світів. Множаться лише найбільш значущі події: створення держав, війни, народження.

Протягом останнього століття вчені Прошарків намагалися з'ясувати, якими були ці землі до Великого Забуття. Найамбітніші ж мріяли дізнатися його причину. Здійснювали невпинні розвідки, археологічні розкопки. Аналізували хроніки, літописи та різноманітні тексти в бібліотеках інших держав, але не знайшли нічого. Так, ніби того кришталево-чистого ранку решта народів теж забула про існування Сомнуса.

Далі за центром гірські хребти хмарочосів розкреслюють горизонт. Дзеркальні очиці, тендітні леза, квінтесенція майбутнього. Для мешканців Сьомого Прошарку майбутнє зрозуміліше, ніж минуле, оповите вигадками та легендами.

Випадковий дотик Діани обпікає полум'ям і виводить із задуми. Ми крокуємо стежкою, дерева випростуються обабіч кучерявими велетнями.

— Як ти так швидко помітила Тіней біля кав'ярні?

— У мене завжди з'являється миттєвий і сильний напад тривоги. Потім — нудота. Схоже на панічну атаку, але трохи інакше. Я вже знаю, що Тіні поряд. Якщо сконцентруватися, добре відчуваю, де вони. А як ти визначаєш їхню присутність?

Сині очі вивчають мене, ніби радари. Роблю вдих. Так, це саме той випадок, коли мають прозвучати правдиві слова.

— Я їх бачу, Ді. Тобто... Бачу не відбиток, не темні обриси на землі. А їх самих, із плоті й крові.

Діана перечіпляється об камінчик і гальмує. Зіниці округлюються, ніби монети. Губи ворушаться. Вона хоче щось сказати й розтуляє їх, а тоді знову стуляє, ковтаючи слова.

— Господи...

«То ти той хлопчик, що бачить Тіней?»

Тіні були повсюди. Чорними примарами ковзали по всіх семи Прошарках. Ніхто їх не помічав, бо хіба можливо побачити те, чого не існує?

Тіні сповзали з горбів, із долин вистрибували оленями, крокували зграями між будівель, губилися в тумані, що огортав непрохідну дорогу до Станції. Вони часто були голодними.

Ми знали, чим вони живилися. Ні, не овочами, не молоком, що лилося із фермерських угідь, і навіть не м'ясом. Тіні спивали людську силу та емоції: захват і лютість, страх і любов, радість і печаль, ніжність, жорстокість і сміх. Їм було байдуже — аби гарячіше.

Якось я бачив, як вони скоїли цинічне вбивство просто в натовпі. Один із Тіней проштрикнув серце чоловіка ножом. Звісно, ніхто навколо не зауважив ні ножа, так само невидимого, як і його власник, ні самих Тіней. Коли вдова нажахано телефонувала у швидку, а тоді розпачливо ридала над тілом, вони згромадились навколо вузьким коконом і пили біль.

Мені було тринадцять. Я нещодавно дізнався, що Тіні існують насправді, але того дня тамував бажання пояснити людям, що саме сталося, бо добре усвідомлював: у цьому — жодного сенсу.

У дитинстві кожен чув страшні казки про Тіней. Про їхнє тихе або оглушливе дихання, криваві сліди, полишені на місцях викрадень, гуркіт невидимих автівок, шелест моторошних колискових над ліжками немовлят. Але ніхто: ані оповідачі, ані малюки, які всотували ті легенди, — не сприймав їх серйозно. Лише одиниці, що колись стали жертвами нападу й помітили щось дивне, схилилися до того, щоби повірити. Літуни ж не тільки вірили, а знали.

Що бачили всі, окрім мене? Просто тінь — примарний темний обрис, проєкцію непрозорого об'єкта на освітлену площину. Літуни помічали їх часто, бо були уважними, а ще випрацювали методи, як визначити присутність тих істот. Та звичайні люди ніколи не звертали на Тіней уваги. Зрештою, як і на Літунів.

Тож я мовчки глядів, як плаче незнайома жінка, як хтось із перехожих заспокійливо плескає її по спині, а інший пропонує води. Як лікарі «швидкої» в морозно-білих халатах запитально презираються й нишком стенають плечима. Від чого помер той чоловік? Мабуть, від серцевого нападу. Які ще варіанти? Жодних ран чи крові, та серцевий м'яз пошкоджено. Тим часом Тіні стояли мовчазним колом близько--близько, незворушні, як іграшкові солдатики, і набували сили.

Деколи вони труїли цілий під'їзд, а мешканці Сомнуса гадали, що люди загинули від невідомої хвороби. Часом влаштовували пожежі або підривали дамби, і річки виходили з берегів. А народ пояснював ті події стихійними лихами. Траплялося, із даху високоповерхівки падала величезна брила, руйнуючи маленьку крамницю. І хоча містяни могли фізично не постраждати, очевидці переживали серйозне емоційне потрясіння, що цілком улаштовувало Тіней. Але зазвичай вони просто блукали Сомнусом та околицями по всіх семи Прошарках і вистежували тих, хто відчував сильні емоції. Прилаштовувалися непомітно й пили пекучий шал, ніби крізь трубочку.

Звісно, я не знав про всі обладунки Тіней. Можливо, ті дії мали якийсь сенс... Але одне було очевидно: злочини залишалися безкарними.

Однак півтора року тому сенс окреслився, виділився чіткою лінією. По всіх Прошарках Тіні почали нападати на Літунів. А ще на митців, представників громадських організацій, людей з активною життєвою позицією. Ми збагнули це не відразу, лише після кількох атак, що виявилися добре спланованими.

Одні Літуни зникали посеред білого дня. Просто розчинялися, як сіль у морі. Другі раптом втрачали пам'ять і не могли пригадати нічого, окрім власного імені. Тіла третіх знаходили в підворіттях. Міська влада не помічала закономірностей, бо ж напади бандитів та вбивства періодично трапляються. Тут немає нічого дивного.

«То ти той хлопчик, що бачить Тіней?»

Хтозна, якої відповіді від мене сподівався ще живий очільник Літунів багато років тому, але я сказав правду:

— Пане Докторе, Тіні ззовні такі ж, як і ми. Такі самі люди, але завжди одягнені в зелену форму, схожу на ту, що носять військові. Тільки в більшості з них обличчя не тутешні. У деяких — видовжені

очі, ніби мружаться від вітру. Я раніше таких не бачив. Вони нагадують чужих, не наших чоловіків.

— Гм-м, — обізвався Доктор і презирнувся з іншими.

Я сприйняв це як заохочення:

— А чому вас називають Доктор Нуль?

Усмішка спурхнула вниз, у білувате гніздо бороди. Старий поправив декоративну хустинку в кишені піджака. Він убрався в офіційний костюм. Мабуть, щоби зустріти нового Літуна, тобто мене, хоча я був звичайнісіньким підлітком.

— Доктор — це науковий ступінь. Я намагався навчитися найціннішого, що здатні запропонувати Прошарки. А Нуль — моє прізвище. Усе просто.

— А яке ваше ім'я? — запитав я.

На мить здалося, що з Доктором відбувається щось дивне. Обличчя залякло, ніби пластилінове, а голос сповільнився й згрубів, наче зіпсована звукова доріжка.

— Це-е не-е-е-важли-и-иво. На-а-а-зива-а-ай мене-е-е про-о-осто До-о-о-октор.

Його лик знову пожвавішав і почав рухатися, як годиться. Потім я збагнув, що старий, мабуть, так пожартував, щоби я трохи пригальмував із цікавістю.

— Звісно, як скажете.

Голос Діани уриває мої спогади:

— Важко тобі було? Коли бачиш те, чого ніколи не бачать інші, можна вирішити, що збожеволів.

— Саме так я і думав до першого стрибка, — відказую тихо.

Я бачив Тіней, скільки себе пам'ятаю. У глибокому дитинстві не сприймав їх, як щось виняткове. Особи в зеленому одязі зливалися із загальним середовищем. Гадав, що вони такі самі мешканці Сомнуса. До одного моменту.

Мені щойно виповнилося п'ять. Ми з мамою крокували вулицею, я захоплено розповідав про машинку, яку приніс Ден до дитячого садка. Улаштували з ним перегони й неабияк нареготалися. Я майже дійшов до головного моменту в оповіді про те, як ми протаранили ліжко, щоби не спати під час тихої години, аж раптом побачив тривожну сцену. На розі вулиці жінка сповзала на асфальт, хапаючись за стіну. Її обличчя

зім'ялося замученою маскою. Навколо згромадилися троє постатей у камуфляжі. Хижі очі байдуже впивалися в постраждалу. Мені навіть здалося, що один із чоловіків злегка її штовхнув. Ноги підкосилися, і жінка осіла на коліна.

— Мамо! Дивись! Що роблять ті дяді? Чому вони не допомагають?

— Які дяді, сонечко?

— Он там!

Мама простежила за моїм рухом і скрикнула:

— Ох, мабуть, жінці стало погано. Давай допоможемо!

Вона впевнено пішла до чоловіків у камуфляжі, але я схопив мамину долоню й не пускав. Постаті в зеленому навівали жах, настрашені сльози виступили на моїх очах.

— Що таке? Чому ти мене не пускаєш? — роздратовано спитала мама.

— Там ті чоловіки! Вони страшні!

— Які чоловіки? Що ти придумав?

Мама потягла мене за руку просто до жінки. Тіні (тоді я ще не називав їх так) озирнулися. Один злодійкувато вишкірився, сказав щось товаришам. А потім вони клацнули пальцями й просто зникли!

Мама схилилася над жінкою. Та дихала важко й захекано, хапалася за серце. Доки ми телефонували до «швидкої», а навколо поволі збирався люд, постраждала ворушила блідими губами. Я тулився до маминої ноги й мовчав. Зненацька відчув, як у спину вдаряється чийсь ворожий погляд.

На протилежному боці вулиці випростався один із тих Тіней. Очі примружилися, задоволена посмішка розтягнулася на обличчі. Здавалося, він пив емоції: біль жінки після раптового нападу, хвилювання людей, що дзижчали роєм. Я здійняв руку й пропищав:

— Він там! Один із нападників!

Але мама відмахнулася й уперше попросила мене замовкнути, бо зараз не час для ігор. Образа наповнила груди, викотилася припливами сліз. Чому мене сварять, чому мама відмовляється подивитися на чоловіка в камуфляжі?

Увечері знову запитав у неї, чому ніхто не зупинив «дядь у зеленому». Ніжні пальці помацали моє чоло.

— Там нікого більше не було, — лагідно мовила мама, вкриваючи мене ковдрою. — Синку, ти перенервував. Важкий день, а потім іще ця жінка... Не хвилюйся, лікарі сказали, що з нею все буде добре. Ось, поміряй температуру.

— Мабуть, то були Тіні, — прошепотів я.

— Хтось тобі понарозповідав жахалок! Не існує жодних Тіней. Не бери дурного в голову!

Тої ночі я думав: а може, і справді ті особи мені примарилися? Тиждень тому Янка із садочка розповідала про Тіней замогильним голосом. Я слухав, роззявивши рота, і паморозь крижаніла на спині. Може, надто перейнявся казками? До тої міри, що вигадав те, чого не було? Раніше я вже уявляв, що стіл у вітальні — високий королівський палац, а іграшки вночі прокидаються та грають у футбол. Якоюсь часткою свідомості розумів, що стіл — лише стіл, але ж деколи надто віриш у власні вигадки. От, наприклад, Ден завжди розводиться про уявного брата-близнюка.

Температура росла й виступала на чолі краплями поту, ватяні ноги й руки обпікали простирадла. Уночі переслідували жахіття: я щосили тікав від Тіней, а вони насідали, гналися за мною великими стрибками.

Мама пояснила, що того дня не дуже звернула увагу на мій «вибрик» (так вона охрестила розпачливе бажання допомогти спіймати нападника). Але враховуючи те, що трапилося потім, зважаючи на мої подальші фантазії, варто було відреагувати інакше.

Після того випадку я повсякчас надокучав батькам, переконуючи, що бачу Тіней. Тоді вже пов'язав легенди з моїми видіннями (фантазіями? галюцинаціями?). Спершу мама й тато гадали, що це дитячі побрехеньки. Я надовго образився й припинив згадувати про осіб у камуфляжі. Але за кілька років, коли знову прохопився про Тіней, батьки занепокоїлися й відвели мене до психотерапевта.

Тепер я мусив приймати таблетки (рожеву — блакитну — білу), від яких паморочилось у голові. Ціла команда лікарів досліджувала малюнки, які креслив на сеансах арттерапії. Але попри всі маніпуляції, час від часу я продовжував помічати тих, кого не існує.

На мене зиркали косо, змірювали судомну готовність, змушували проходити численні тести. Учителі в молодшій школі корчили співчутливі гримаси. Добре хоч, що правила змушували їх мовчати, бо

за висновками лікарів я не становив загрози для однокласників. Згодом збагнув, що, коли й далі ділитимусь побаченим, цілий світ поставить на моєму чолі тавро божевілья. Тому під час чергової бесіди з психотерапевтом «зізнався», що все вигадував. Так, хотів бути особливим. Так, мені не вистачало уваги. Десятки «так», щоби лише переконати оточення, що розповіді про Тіней — результат зіпсованого характеру, а не психічних порушень. Довго просив вибачення й заприсягся, що більше так не робитиму. Лікарі провели роз'яснювальну бесіду з батьками. Учителі припинили дивитися співчутливо й добряче на мене нагримали за недостатньо старанну роботу.

Тоді, у дев'ять, я переконав світ у власній нормальності. Сеанси в психотерапевта скасували, так само, як і ліки. Але ніхто не міг скасувати того, що я й надалі бачив їх. Боявся, що колись таки втрачу розум, і протягом наступних місяців щойно зауважував знайомі постаті в камуфляжі, вів із собою бесіди: «Там нікого немає, це все вигадки». В усьому іншому моє світосприйняття було таким, як і в решти людей. Галюцинації стосувалися тільки Тіней. І це давало надію.

— На щастя, ти подорослішав і переріс дитячі вигадки, — казала мама.

А потім у тринадцять я здійснив перший спонтанний стрибок в інший Прошарок. Деколи думаю, яким чином склалося б життя, якби мене не знайшли Літуни, якби не відігнали голодну Тінь, що насідала на п'яти. У ті короткі миті ввижалося, що розум спалахнув і вигорів сірником, божевілья сягнуло піку. Нестямно кликав на допомогу. І прийшли вони — перші люди, котрі не стали говорити, що переслідувача не існує, натомість поцілили в нього струмом з електрошокера. Вони допомогли повернутися додому, розповіли про Літунів і Прошарки. Гляділи на мене вражено, коли зізнався, що не просто помітив темний силует нападника, а бачив його самого на власні очі. За кілька днів я познайомився з Доктором.

Доктор Нуль був винятковою особистістю. Коли він почав свою діяльність, Ордену Літунів виповнилося півтори сотні років. Але до появи Доктора, не було методу, що дозволив би до ладу відстежувати народження особливих дітей. Тому коли підліток уперше перекидався (а це рано чи пізно траплялося з усіма Літунами, навіть якщо вони не

робили відповідних фізичних дій), йому або їй не завжди вдавалося повернутись. Відомі випадки, коли діти застрягали в чужому Прошарку, потрапляли до сиротинців чи інтернатів як безхатки. Тих, хто вперто доводив, що походить з іншого світу, замикали в психіатричних лікарнях.

За тих часів психіатричні лікарні були одним із місць, де старші Літуни знаходили загублених хлопців і дівчат. Періодично волонтери відстежували новачків, що опинялися в притулках чи специфічних відділеннях шпиталів. І якщо виявлялося, що підлітки щось згадували про інший світ, їх повертали додому. На жаль, за таких умов юні Літуни переживали сильне внутрішнє потрясіння й мусили довго оговтуватися. Дехто потім ніколи більше не перекидався.

Подейкують, що юний Доктор після першого стрибка (тоді він потрапив у Четвертий Прошарок) три тижні жив на вулиці волоцюгою. Потім його пригріла родина з Нетрів. Та коли хлопець почав натякати, що походить з інакшого Сомнуса, намагаючись з'ясувати бодай якусь інформацію, жінка, що прихистила його, дуже злякалася й звернулася до лікарів. Доктор мусив провести в інтернаті для дітей із психічними розладами майже два місяці, поки випадково на нього не натрапили місцеві Літуни. Уже тоді майбутній очільник Ордену постановив, що, коли виросте, обов'язково змінить систему взаємодії, щоб більше жоден підліток не переживав того, із чим довелося зіткнутися йому.

Доктор запропонував простий, але дієвий спосіб. Можливо, на це вплинула його медична освіта. Усі люди мали двійників в інших Прошарках, а Літуни — ні. Щодня народжувалися малюки — звісно, семеро відразу. Тому якщо зрідка виявлялося, що дитина прийшла лише в один зі світів, робився очевидний висновок: це новий Літун. У бурхливі роки особливих дітей з'являлося більше.

Прошарки, безсумнівно, були пов'язані. Політичні, соціальні та економічні зрушення відбувалися скрізь приблизно в однаковий час. Багато сімей розлучалися на тлі карколомних змін. І коли лише одній парі тих самих людей у єдиному зі світів удавалося зберегти зв'язок і зачати дитину, та ставала Літуном. Бо малюки народжуються в усіх сімох Прошарках одразу (як і годиться) або лише в одному.

Якось я запитав у Доктора, чи діти Літунів завжди стають Літунами. Той хитнув головою і пояснив:

— Деколи в Літунів так само народжуються Літуни. Але якщо за пару ми собі обрали звичайну людину, то найчастіше наші діти теж цілком звичайні.

— А хіба може дитина з'явитися в усіх сімох Прошарках, якщо тато чи мама існують лише в одному?

— Ми трохи вивчали це питання. У тому-то й річ, що може.

— Як? — запитав я і почервонів.

Хотілося зрозуміти деталі. Від кого вагітніють шість версій жінки, якщо тільки сьома зустріла Літуна в одному з Прошарків? Кого запліднюють чоловіки, що мали зв'язок із Літункою? Одне слово, як це відбувається із фізіологічного погляду? Але під час тої розмови мені було чотирнадцять, і я соромився з'ясовувати це в Доктора. Та він і сам збагнув приховане дно питання, адже усміхнувся й сказав:

— На жаль, ми не знаємо. Складається враження, ніби дитина виникає із нізвідки. Зазвичай її просто знаходить двійник батька чи матері. Тобто той, хто не є Літуном. Поки ми не до кінця дослідили такі випадки викривлення просторової лінії. Ясно одне: коли батьками стають двоє Літунів, то дитина теж неодмінно буде Літуном. Бо ні її тата, ні мами немає в інших Прошарках.

— Тому, мабуть, Літуни шукають собі пару серед своїх?

— По-різному, Герою. Колись я кохав звичайну жінку, але не хотів прирікати нашу можливу дитину на страждання в інших Прошарках. Тому вирішив не мати дітей. Власне, через це ми й розійшлися...

Я не знав, що відповісти Докторові на одкровення. Мій юний мозок переповнився й кипів від надміру інформації. Тоді я вирішив, що якщо з кимось матиму стосунки, то неодмінно з Літункою. Але вже за два роки зрадив власні очікування.

Доктор зміцнив Орден і налагодив зв'язки з іноземними спілками Літунів. Усі угруповання гуртувалися не навколо версій світу, а навколо міст і держав. Наприклад, Орден об'єднував Літунів із сімох Сомнусів та прилеглих територій.

Тіні переважно атакували мешканців наших земель. В інших країнах їх помічали раз на десятиліття. Так, ніби переміщення Тіней були прив'язані саме до Сомнусів, ніби обмежувалися чітко визначеним простором. Тепер, коли почалися напади на місцевих Літунів, представники світових спільнот намагалися розслідувати це, але

нічого не змогли з'ясувати. Більшість закордонних гінців зникала чи ставала жертвами нещасних випадків. Тому посланці мусили згорнути місію, пообіцявши за потреби різнобічну підтримку. Зрештою, це вже було чимало.

Літуни Сомнусів почали активний супротив Тіням тридцять років тому, коли Доктора вибрали очільником. Створили злагоджену мережу, де кожен мав своє місце. Найстарші займалися юним поколінням. Решта полювали на Тіней. Якщо точніше, шукали інформацію. Бо складно протистояти тим, хто лишається невидимим. Тому доводилося вивчати легенди та оповідки, шукати будь-які відомості чи натяки, збирати свідчення містян про паранормальні явища. Звичайні люди не розуміли, що стикаються з Тінями, але за певними ознаками Літуни навчилися визначати, що контакт відбувся.

Найбільше Доктор прагнув дізнатися правду. Яка природа Тіней? Звідки вони взялися, чому мешкають на наших землях? Це якось пов'язано з Великим Забуттям? Чому живляться почуттями? Якщо їх однаково приваблюють і сміх, і сльози, то чому обирають останнє? Пошуки мали прорвати таємничий покров і підказати Орденіві шлях до перемоги.

Але не всі Літуни долучалися до роботи. Декого влаштовувало звичайне життя, без зайвих тривог, боротьби чи досліджень. Вони не мали бажання перекидатися, хіба що в крайньому разі. Не через дитячі спогади про страх після першого стрибка — просто не бачили в тому сенсу. Не кожен має схильність бути дослідником, першопрохідцем чи бійцем, навіть якщо народився Літуном. Ми не герої чи обранці долі. Передусім ми належимо до роду людського.

Якось у штабі я говорив із Федом, котрий поза навчанням перекидався всього тричі. Уперше під час дорослішання. Удруге, коли кар'єра зазнала краху, і він подумував почати все наново в іншому Прошарку. І втретє, коли напали хулігани, щоб поцупити телефон. Я вражено слухав промову про те, що Фед не обирав літунства, а просто таким народився. Але це не означає, що він мусить покинути втіхи спокійного життя задля примарної мети. «Особисто мені Тіні не заважають», — сказав наостанок.

Літуни по-різному вловлювали присутність Тіней, бо володіли внутрішньою силою нерозділених сімох (так казав Доктор). Більшість

мала специфічні фізіологічні симптоми. Хтось згадував про те, що зір відзначає дивне коливання повітря. Інші керувалися інтуїтивним відчуттям небезпеки або чули розмови невидимих. Але ніхто не міг їх бачити, як я.

— Хочеш морозива? — питає Ді й стрімголов летить до продавця, що ховається під розлогим кленом. Її голос повертає до язичницького «тут і зараз».

— Так, я пригощаю.

Ляна сукня нахльостує її коліна, обіймає стегна. Шкіра відсвічує золотавою вуаллю під розпеченим сонцем. На шиї за вухом тьмяніє родинка, ніби знак належності до іншої раси.

Язики липнуть до крижаної ванільної кірки, солодкий лід розтоплюється.

— Коли ти вперше перекинулась? — питаю я, щойно відходимо від продавця на безпечну відстань.

— У дванадцять. Уяви, був ранок. Я щойно прокинулась і, нічого не підозрюючи, робила зарядку. Просто в піжамі. Задля розваги перекинулась через голову. Не передати мій жах, коли роззирнулася й побачила навколо не власну кімнату, а незнайомий сірий район. Ноги в капцях угрузли в брудний пізньозимовий сніг. Було страшенно холодно. До того ж щось гупало неподалік. Постійно гупало, знаєш, як у кіно, коли показують, як із неба падають камені під час апокаліпсису. Або коли хлопці голосно бахають хлопавки, і звук розноситься по всьому двору.

— Я ніколи не грався хлопавками.

— І правильно, — серйозно відповідає Діана. — На щастя, мене швидко знайшли Літуни. Виявилось, що випадково потрапила у якийсь із бандитських районів П'ятого. Після нашого Сьомого це було дуже страшно... А ти коли вперше перекинувся?

— У тринадцять і теж узимку. Тобі зараз скільки?

— У травні виповнилося тридцять два, — усміхається Діана.

— Отже, я на кілька місяців старший. І, мабуть, ми перекинулись в один і той самий час.

Звертаємо у вузьку алею, що поволі спускається вниз, у місто. Сонце розсипається золотавими скалками на асфальті, миготить між дерев. Діана зовсім близько. Періодично наші лікті стикаються, і по шкірі

біжать дрижаки. Пульс пришвидшується, серце галопує, а потім важко вдаряється в грудну клітку, ніби приваблене магнітом.

Раптом Діана пришвидшує крок. Порожня алея чомусь потонула в тиші, в'язкій та моторошній. Пташки полохливо спурхнули вгору.

— Герою... Мені здається, вони знову тут. Подивися за спину.

Озираюся. Позаду, на відстані двох сотень метрів, крокують четверо в камуфляжі. Двоє — ті самі, що пильнували біля кав'ярні, інші — нові. З плоскими носами й розслабленими посміщечками. Рух їхній повільний і впевнений. Так хижак підкрадається до дичини. Масні погляди угвинчуються в нас.

— Давай сюди! — тягну Діану в бічну алею. Тут короткий шлях до залюдненої частини садів.

Від різкого руху гілка чіпляється за тканину сукні, дере шкіру. Ми обоє знаємо, що зараз перекидатися в інший Прошарок небезпечно. Якщо Тіні приспіють протягом хвилини, зможуть відстежити слід і рушити навздогін, адже межі світів для них не перепона.

Так само небезпечно мчати поміж дерев. Поки ще можна списати наш рвучкий поворот на зміну планів. Якщо ж почати бігти, Тіні збагнуть, що ми їх помітили. А якщо помітили, то ми — Літуни. І тоді ставки виростуть утричі. Нині ще сподіваюся, що голодна четвірка просто натрапила на самотню пару в темній алеї.

У думках пульсує: укотре за життя я тікаю від Тіней? Уп'яте, усьоме? Неважливо.

Ми викочуємося на відкриту галявину під палким сонцем. Тіні рідко доходять до того, щоб викликати підозри. Навряд вони підуть навпростець по лужку. Два десятки відпочивальників, що розпласталися на підстилках чи траві, бачитимуть їхній відбиток на землі, їхню тінь. Це спровокує запитання, тож переслідувачі, найімовірніше, рухатимуться під деревами.

(А може, узагалі зависнуть на віддалі, спиваючи емоції відпочивальників? Хоча трапляється, що Тіні виявляють особливу впертість, чіпляючись до конкретних людей.)

— Не біжи, — каже Діана і має рацію.

На нас починають звертати увагу. Зрештою, на галявину Тіні не поткнуться. Ми вже точно...

Але ні. Короткий погляд через плече — четверо крокують слід у слід. Повагом ідуть поміж відпочивальників, просто під гарячим сонцем, не ховаючись. Очі впиваються в нас.

На диво (або не на диво), більшість містян не помічає тіней на траві. Тіней, що не мають власників. Єдиний чоловік штрикає подругу ліктем, указуючи на невідому чорноту, що тягнеться по землі. Але дівчина лише здвигає плечима.

— Якісь хмари, — вона дивиться на небо, покреслене білими пухкими ряднами.

За групкою підлітків, що жбурляються пластиковою тарілкою із реготом і виском, розкинулося високе шатро. Парусина напинається від подувів вітру, шурхотить заклично. Ні, це зовсім не шатро язичників (ті значно менші й непримітніші), а одна із численних кав'ярень. З першими ознаками тепла вони запруджують Піднебесні Сади світлими куполами.

— Давай до кав'ярні, — видихаю я.

Діана зосереджено киває і йде вперед дерев'яним кроком.

Тіні поводяться дивно. Навіть якщо впізнали в нас Літунів і мають спіймати, вражає те, що роблять це, попри можливість бути поміченими.

Ми відтуляємо заслону й пірнаємо всередину кав'ярні. Простір поділений тканинними перегородками на кілька залів. Те, що треба. Хлопець за барною стійкою статечно усміхається.

— Що ба...

— Два лимонади, — випалюю я і кладу гроші на стіл. — Решти не треба. Ми будемо в тій залі. Занесіть туди, будь ласка, — змахую рукою в напрямку іншого приміщення.

Якщо передбачити, що Тіні спробують загіпнотизувати бармена (вони вміють уводити в транс, розгойдуючи перед очима прозорі годинники на ланцюжку) і довідатись, куди ми пішли, він укаже хибний напрямок.

Хлопець увічливо киває і відвертається до полиць із пляшками. Ми рухаємося крізь першу залу, але різко звертаємо і ступаємо назовні крізь вхід, протилежний до того, через який зайшли.

Полегшено видихаю: поряд немає людей! Отже, нарешті зможемо непомітно перекинутись і відірватися від переслідувачів. Діана присіла

навпочіпки, збагнувши все без додаткових пояснень.

— Давай у Четвертий, — швидко кажу я.

— Координати?

— Біля музею. Там тиха вуличка, куди ніхто...

— Я її не знаю, — дівчина хитає головою. — Може, у Шостий? У промзону, що за фонтаном?

— Добре! Якщо раптом розділимося, побачимось рівно за годину на Центральній площі. Тут, у Сьомому.

— Тоді на рахунок три.

— Один, два, три! — команду я.

Синхронно перекидаємося через голову. Короткий рух — і вечір тане в трав'яних звивинах. Останнє, що відчуваю, — вологий доторк землі й розпечені пальці Діани у моїй руці, що поволі вислизують під силою турбулентності.

А десь позаду змигує силует у камуфляжі.

Розділ 4

ІГОР

Даша збирається на вечірку дві години поспіль. Вбрання злітають у повітря, зависають кольоровими вітрилами, щоби потім знову опинитися в шафі. Вона нервується, тому перевдягається знову й знову. Незмінними залишаються лише босоніжки з крихкими ремінцями та товстою підошвою — останній крик моди.

Я теж нервуюся. Але, на щастя, думки зайняті переживаннями Героя. Чи втечуть вони з Діаною від Тіней?

О чверть по шостій смартфон змигує, подаючи сигнал. Приїхала автівка, що раніше вже відвозила до наукового центру на додаткові дослідження.

— Одну хвилинку! — задихано скрикує Даша й востаннє змінює сукню.

Звертається вона, звісно, до мене, адже машина їздить на автопілоті. Коли вперше побачив смартфонілі без водіїв, на секунду подумав, що за кермом сидить привид. Але насправді все було не так інфернально. У додатку Self development користувач визначав точку на карті, й авто прямувало точно до неї, ніби таксі на замовлення. А далі можна вмонтувати на передньому сидінні й давати штучному інтелекту голосові команди або просто вказати координати наступного місця призначення. Безумовно, була опція перемкнути автопілот на ручне управління та сісти за кермо самому, але навіщо? Із деякими речами розумні машини управляються краще за людей.

У Києві таких автівок небагато. Вони досі лишаються дивиною й дорогим задоволенням. До того ж поки вимагають участі водія. Але тут, на острові, Self development модернізувала програмне забезпечення, тому смартфонілі спроможні рухатися цілком автономно. Ніби живі істоти, вони відстежують маршрути інших металевих

побратимів за картою. А ще оснащені камерами, щоб зауважувати людей, які невчасно вибігають на дорогу, і гальмувати.

Даша нарешті повертається у фінальному образі для вечірки. Зелена сукня нижче коліна, оголені трикутники по боках на рівні талії, ніби уламки мозаїки.

— Ти в зеленій футболці. Подумала, що буде гарно, якщо підберу щось схоже, — вона вибачливо знизує плечима.

Сідаю за кермо смартмобіля, Даша — поряд. Повітря навколо розпечене й солоне, висне згущеним молоком. Дивлюся на інтерфейс із пропозиціями маршруту й натискаю «Місто. Центральна площа».

Насправді «місто» — це не дуже точне визначення. Пригадую, як першого дня Сашко власною персоною проводив нам екскурсію. Він розповідав, що вже за рік після того, як Self development орендувала острів (цей час пішов на розмінування), почалося велике будівництво. Розлогі баржі завозили цеглу, бетон, скло й дерево. Пороми невпинно прибували з материка. Повнилися чорноземом і саджанцями, технічним обладнанням, меблями, металом. Найцінніше завозили літаки, тож для них облаштували невеличку злітно-посадкову смугу. Цивілізація згорнулася зерном і підготувалася прорости.

Згодом територію навколо старого маяка заприродували сади. Сашко пояснював, що деякі рослини привозили вже дорослими. А ще девелопери застосовували специфічні добрива, тож дерева добре приживалися й швидко тяглися вгору. А в моєму дитинстві тут височіла лише обліпіха... Споруди ще тхнули фарбою, але впевнено вгрузали в землю. Корпорація переможним кроком занурювалася глибше в простори острова.

За два роки новеньке містечко виблискувало на сонці. Усередині іскрило око площі (саме туди ми зараз і прямуємо). Розважальний центр Self entertainment і ресторан Shelter горлали яскравими вивісками. Невеличкий круглий сквер із фонтаном посередині закручувався змією. Трохи збоку, ніби самітниця, причаїлася головна будівля — науковий центр із лабораторіями й офісами. Триповерхова споруда стриміла білим паралелепіпедом, осідаючи на чорному постаменті зі сходами. Темні дзеркальні вікна ковтали сонце, відображали молоді дерева й квітники, а взимку ловили пригорщі піску, змішаного зі снігом.

Далі на захід, уздовж узбережжя, простягався ряд будинків, де селилися працівники корпорації з родинами. Невеличкі котеджі межували з майже готичними замками, сучасні блокові споруди з вікнами замість стін сусідили з присадкуватими кам'яницями, що ніби дикуни, загорнулися в гірлянди з квітів. А ще тут звели дев'ять двоповерхових таунхаусів, розбитих на п'ять частин. Девелопер обирав стиль оселі на свій смак. Головне — вписуватися в бюджет, який виділяла компанія.

Усі споруди пролягали від старого іржавого маяка на захід, на вісім кілометрів у глиб острова. Решту території зайняв заповідник із численними видами звірів і птахів. Тільки тепер їх підгодовували та за потреби лікували. Сльозливі очі солоних озер, як і колись, віддзеркалювали гонитву хмар, а поряд знову стриміли наїжачені пальці обліпихи.

Загалом, окрім гостей, тут мешкали три з половиною сотні людей. Більшість була розробниками, програмістами, науковцями та техніками всіх мастей, психологами, працівниками розважального центру абощо. На острів переїжджали й ті працівники Self development, хто не брав безпосередньої участі у створенні й тестуванні інноваційних продуктів, натомість опікувався територією чи заповідником. Сюди належали садівники, кілька ветеринарів та екологів, кухарі, прибиральники, офіціанти, ремонтна бригада й, звісно ж, охоронці. Утім більшість співробітників компанії лишалася на материк.

Сашко пояснив, що дехто прибув із родинами: дружинами, чоловіками чи дітьми. Таких жителів налічувалося дев'яносто три. Дітей тут мешкало приблизно тридцять: від немовлят до підлітків старшого віку. Вони навчалися в онлайн-школах за власними програмами, а для найменших влаштували дитячий садок.

Оскільки життя девелоперів фактично обмежувалося островом, то деякі робітники зав'язували стосунки з колегами. Так протягом останніх років одружилися вісім пар. Ті ж члени родини, що не були частиною корпорації, працювали або дистанційно, або за деякий час знаходили собі справу тут. Наприклад, Анатолій, хлопець розробниці Ольги, виявився талановитим архітектором, тож спроектував будинки для відеогри. Галина, дружина Свята, обожнювала тварин, тому

закінчила дистанційно бакалаврат і приєдналася до команди, що займалася заповідною територією. Загалом життя на острові мало відрізнялося від побуту невеликого українського містечка, і за бажанням кожен знаходив собі справу до душі. Ніхто не силував ставати частиною корпорації, але для багатьох то був природний вибір.

Я тоді запитав Сашка, що буде з домом, якщо девелопер вирішить звільнитися й повернутися на велику землю. Приятель пояснив, що споруда дістанеться наступнику.

— Звісно, йому поталанило менше, адже доведеться жити в приміщенні, що збудували за смаками попередника. Але корпорація передбачає невеличку суму на переформатування. Нам важливо, щоб працівники почувалися затишно.

Даша поцікавилася, чи звільнявся раніше хтось із девелоперів. Можливо, через зміну планів або через те, що на острові, віддаленому від великої цивілізації, стало нудно. Хтозна, які бувають причини. На що Сашко усміхнувся й відповів:

— Ні. Поки жоден не висловлював бажання змінити роботу. Повірте, тут справжній рай на землі. Скоро переконаєтеся.

На схід від площі стелиться вихляста вуличка. Нею ми зараз і їдемо. Будинки-близнюки вирізьблюються на тлі неба, сумирно глядять на море, чекаючи на гостей. Гості — це, звісно, тестувальники. Такі, як ми з Дашею.

Отже, площа великим овалом поєднує дві частини міста: розлогу й химерну, що належить девелоперам, та вузьку і світлу, призначену для тестувальників.

Наш із Дашею гостьовий будинок білий, як лапатий сніг. Такий самий, як і два чи три десятки інших. Веранда й вазони з квітами по периметру. На другому поверсі — круглий бік балкона. Фіранки вислизають із вікон і миготять, як фата нареченої, змагаються з вітром.

Дерева пускають коріння вглиб, листя тремтить зеленими хустками, стебла трав проростають вище, ловлять гострими язиками бризки фонтанчиків зрошувальної системи. Від порога котиться вкрита гравієм стежка, спускається аж до зниклих острівців морської піни.

Іще в Києві, до прибуття на острів, я неабияк здивувався, коли нам повідомили, що житимемо в котеджі із садком та пляжем на березі кришталевого моря. Хіба не простіше звести один будинок і розселити

тестувальників по кімнатах? Навряд хтось сперечався б. Та Self development не шукала легких шляхів або ж це була якась особлива частина тестування.

Автівка поступово сповільнюється, отже, площа недалеко. Поки я погано орієнтуюся на території. Та попереду — майже три місяці острівного життя, тому ще матиму час усе дослідити.

Урочиста музика звивається в повітря невидимим серпантином, вітаючи гостей. Окрім нас із Дашею, у дослідженні беруть участь іще приблизно двадцять тестувальників, але поки за посередництвом Сашка ми познайомилися лише з Маргаритою.

Ступаємо на асфальтовану доріжку, котру оточують юні дерева й сотні квітів. Подекуди тьмяніють дебелі стовбури обліпихи, ніби символи старого життя.

— Як думаєш, куди нам? — невпевнено питає Даша.

Площу запрудили кілька десятків людей. Помічаю знайомі обличчя девелоперів, що змінили світло-блакитну форму на звичайний одяг. Без однакових сорочок і штанів, ніби в медичних працівників, вони здаються дивними.

Поміж невеличкої юрби відразу визначаю гостей. Двоє зависають у смартфонах, прикидаючись, що страшенно зайняті, але повсякчас сиплють збентеженими й цікавими поглядами навколо. Троє дівчат у майже ідентичних шортах до коліна перебільшено голосно регочуть, демонструючи, що почуваються вільно й невимушено. Ще один хлопець прикипів худими ребрами до автівки, що його привезла, і нервово позирає навколо. Усі випромінюють розгубленість.

— Привіт, друзі! — чую знайомий голос. Поряд виростає Сашко. Білі штани й сорочка відтіняють засмаглу шкіру, сірі очі віддзеркалюють вечірнє сонце. На вигляд він зовсім юний — юнга, а не капітан далекого плавання. Майже як випускники, яких навчаю німецької. Хоча насправді винахідник на рік старший за мене й Дашу, у січні йому виповнилося тридцять три.

— Привіт! — радісно озивається Даша. Я з усмішкою згадую, як під час першої зустрічі вона назвала Сашка на «Ви», але той скривився й попросив ніколи більше так не робити.

— Ходімо швидше! Скоро почнеться знайомство!

Сашко веде нас у глиб площі. Під невагомими сонцезахисними тентами стоять п'ять круглих столів. Посередині, наче долоня, — шостий і найбільший. Винахідник підштовхує до нього:

— Влаштовуйтеся зручніше!

Даша нерішуче зиркає на стілець, ніби перевіряє поглядом на міцність, а тоді обережно опускається на дерев'яне сидіння.

— Дорогі гості! — звучить голос Сашка, підсилений мікрофоном. Я подумки зауважую, що працівники ніколи не називають нас тестувальниками. — Будь ласка, перейдіть ось до цього великого столу! Щоб ваше перебування на острові було комфортнішим, ми вирішили провести вечір знайомства. Відомо, що, коли нікого не знаєш, почуваєшся не у своїй тарілці. Корпорація прагне, щоб найближчі три місяці запам'яталися вам легкістю й радісними подіями. Кожен із вас виконує важливу роботу, тож ми зі свого боку зробимо все, щоб віддячити за вагомий внесок у розвиток технологій.

— Self development — чисто як святий Миколай, — гмикає повнуватий молодий чоловік приблизно нашого віку. Він опускається на стілець із гучним тріском. — Самі подумайте: поселили в котеджах, годують делікатесами. Виплачують подвійну зарплату, принаймні порівняно з тим, що я заробляв у Києві. Та ще й розважають. Ну просто лакшері лайф! Або ми виграли в лотерею, або нас, як свиней, готують на забій, — він коротко сміється. — Мене, до речі, звати Ярослав.

— Ігор, — потискаю простягнуту руку. — А це — Даша.

Ярослав мені сподобався. У грубуватому тоні він висловив усе, про що неодноразово думав я сам.

— Дуже приємно, — каже Даша. — Насправді вони нам платять, тому що декому з гостей довелося взяти довгу відпустку за свій рахунок. Не всі можуть працювати дистанційно.

— Так і є. Я, наприклад, працював кардіологом у державній лікарні, але керівництво не захотіло мене відпускати на тестування.

— І що ви зробили? — співчутливо питає Даша.

— Звільнився нафіг. Піду в приватну клініку. Зате тепер у мене є час писати вірші.

— О, Ігор теж пише! А я — художниця. Малюю анімацію, але зараз пішла на канікули. Уперше за три роки. Це фінансове відшкодування

КУПИТИ